

ВІДГУК

офіційного опонента

**доктора економічних наук, професора Каїри Зої Степанівни
на дисертацію Левшової Юлії Олександрівни
на тему: «Механізм реструктуризації виробничих потужностей
корпоративної структури», подану на здобуття наукового ступеню
кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та
управління підприємствами (за видами економічної діяльності)**

Актуальність обраної теми дисертації. Розвиток сучасних економічних відносин в умовах глобалізації ринків та посилення конкуренції потребують ефективних методів організації управління корпоративними структурами, що забезпечують зменшення загальних витрат і збільшення прибутковості підприємств. Останнім часом поширене використання набули такі методи менеджменту як реструктуризація, автоматизація, реінжиніринг бізнес-процесів підприємствами. При цьому рішення щодо виробничої потужності є основними у стратегії підприємства, забезпечуючи необхідну величину потужності, в необхідний час та у необхідному місці локалізації. Проте, вирішення щодо виробничої потужності не обмежуються цими питаннями, потребуючи також визначення кількості персоналу як у виробничих, так і невиробничих операціях, що мають узгоджувати потреби ринкового попиту та вимоги щодо чисельності працюючих. Актуальність дисертаційної роботи підсилює її мета, визначена автором як обґрунтування теоретико-методичних засад, розробка методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо формування дієвого механізму реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури енергетичної галузі, за ознаками якої визначаються завдання, об'єкт і предмет дослідження (с. 6). За своєю теоретичною і практичною спрямованістю дисертаційна робота є актуальною, розкриває економічний зміст організації управління реструктуризацією виробничих потужностей у сфері енергетичної галузі, що дозволяє підвищити ефективність прийняття корпоративних рішень.

Буд. №	05-229
13	05 2015
ДДМА	

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Нові положення й висновки дисертанта можна визнати достатньо обґрунтованими. Високий рівень обґрунтованості наукових положень та рекомендацій дисертації Левшової Ю.О. базується на знанні й розумінні сформульованої мети, об'єкта і предмета дослідження. Дисертант володіє питаннями аналізу стратегій управління операціями підприємств з точки зору їх можливостей та резервів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства. Автором достатньо повно теоретично обґрунтовано й доведено достовірність наукових положень та отриманих результатів.

Основою дослідження є положення сучасної економічної теорії управління, публікації провідних зарубіжних та вітчизняних вчених у сфері управління розвитком промислових підприємств. Методологічний апарат містить системний та процесний підходи, на основі яких розроблено концептуальні положення і механізм реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури. За результатами дослідження процесів корпоратизації в Україні доведено перехід від галузевої до корпоративної системи управління та наведено основні ознаки галузевої та корпоративної структур, основних тенденцій розвитку (с. 12-14).

У дисертації Левшової Ю.О. здійснено теоретичний і методичний аналіз процесу реформування існуючих корпоративних структур з переходом до більш однорідних структур та формування в інтегрованих компаніях стратегій, що передбачають поглиблення спеціалізації виробництва та виокремлення профільного бізнесу (с.39-40). Автором узагальнено проблеми системного характеру, у тому числі проблеми державного регулювання функціонування в процесі формування конкурентного середовища на ринку електроенергії України та переходу до корпоративної моделі функціонування (с.40-41). Досліджено структуру та динаміку розвитку показника потужності за видами підприємств виробництва електроенергії та аргументовано наявність впливу структурних та цінових диспропорцій енергетичного балансу, що суттєво погіршують показники енергетичної безпеки країни (с. 41-44).

Аргументованість сформульованих положень, висновків і рекомендацій забезпечується комплексним відбором наукових підходів і методів для вирішення поставлених завдань. Розроблено аналіз динаміки показників виробництва окремих видів енергетичної продукції та визначено основні причини неефективної роботи галузей паливно-енергетичного комплексу, виконано оцінку потенціалу виробництва поновлюваної енергії України, запропоновано шляхи й альтернативи вирішення проблеми реформування енергетичної галузі України та сформульовано основні завдання і напрями розвитку паливно-енергетичного комплексу України (с. 44-49).

Досліджено мотиви створення, головні переваги та імовірні негативні прояви вертикально-інтегрованих структур в енергетичній галузі. Наведено основні типи вертикальної інтеграції та обґрунтовано потребу формування підприємствами зв'язків за умов імплементації програм TQM (с.50-51). Проаналізовано і обґрунтовано місце виробничої функції як інструменту опису виробничого процесу, сформульовано визначення потужності підприємства, що уможливорює планування, розробку та реалізацію послідовної узгодженої стратегії потужності виробничих сил. Розроблено концептуальні положення щодо реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури (с. 52-53).

Доведено, що величина виробничої потужності має відповідати чинникам ринкового оточення, забезпечуючи оптимальний розподіл завдань у виробничих підрозділах компанії, та справедливо зазначено автором недосяжність повного узгодження потужності внаслідок невизначеності параметрів зовнішнього середовища та потенціалу інтегрованої структури (с. 55). Наведено визначення поняття реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури, основні передумови, цілі, завдання, етапи, результати та приклади зі світового досвіду проведення оперативної та стратегічної реструктуризації виробничих потужностей підприємства, що дало можливість автору розробити схематичну структуру змісту та мотивів реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури (с. 56-65).

Автором логічно систематизовано економічні мотиви реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури, упорядковано складні внутрішні зв'язки, передумови та завдання в межах відповідного організаційно-економічного механізму реструктуризації виробничих потужностей (с. 71-74). Результати проведеного аналізу структури та динаміки розвитку інтегрованої енергетичної компанії дозволили автору ідентифікувати ключові показники операційної діяльності електростанцій та аргументувати наявність тісного зв'язку між певними напрямками діяльності інтегрованої корпоративної структури (с. 80-99).

Проаналізовано й обґрунтовано методичний підхід до оцінки показника ефективності функціонування технологічного ланцюга та наведено практичний приклад обчислення інтегрального показника ефективності функціонування технологічного ланцюга, що дозволяє визначити напрями реструктуризації корпоративної структури (с. 100-103). Сформульовано основні принципи та етапи оптимізації структури управління реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури (с. 149), виокремлено етапи реструктуризації організаційної структури управління енергетичною компанією та розроблено пропозиції щодо удосконалення управління виробничими потужностями корпоративної структури (с. 149-160).

Розроблено процесний підхід в управлінні реструктуризацією виробничих потужностей енергетичної компанії, узагальнено рівні корпоративної інформаційної системи та бізнес-процесів формування оптимальної структури виробничих потужностей енергетичної компанії, розроблено інформаційну модель реструктуризації виробничих потужностей корпорації (с. 165-174).

Розроблено програму реалізації механізму реструктуризації виробничих потужностей корпорації на основі оцінки окремих ефективності технологічних ланцюгів у підприємств-партнерів та вимірювання інтегральної ефективності корпоративної структури в цілому (с. 175-179).

Автором запропоновано механізм реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури, що уможливорює скоротити асоційовані

витрати, підвищити рівень збалансованості виробничого потенціалу компанії та покращити результати фінансово-господарської діяльності. Для прийняття рішень у системі управління інвестиційними проектами автором застосовано фінансовий аналіз дисконтованої вартості, розраховано строки окупності, виконано економічну оцінку доцільності альтернативних інвестиційних проектів реструктуризації виробничої потужності та ідентифіковано найбільш перспективний проект, що нашло своє підтвердження у розрахунках очікуваного економічного ефекту (с. 183-189).

Отримані теоретико-практичні результати дисертації відповідають об'єктивній реальності вдосконалення механізму управління процесами реструктуризації виробничих потужностей корпоративних структур України. Висновки, що сформульовані в дисертаційній роботі, базуються на достовірних наукових та статистичних джерелах. Обсяг викладеного матеріалу є достатнім в обґрунтуванні запропонованих дисертантом висновків і рекомендацій, апробованих автором на міжнародних науково-практичних конференціях, присвячених проблемам ефективного розвитку управління корпоративними структурами України. Положення, висновки і пропозиції повністю науково аргументовані, мають теоретичне і практичне значення та достовірні ознаки новизни. Вищезазначене дає підстави підтвердити достатньо високий рівень обґрунтованості та достовірності отриманих результатів дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення дисертації, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

1. Розроблено концептуальні положення процесу реструктуризації виробничих потужностей корпоративних структур, що надають змогу конкретизувати обсяги й напрями інвестицій та перерозподілити кошти корпоративної структури з максимальною ефективністю (с. 53-59);

2. Удосконалено науково-методичний підхід до оцінювання збалансованості виробничих потужностей інтегрованої енергетичної компанії на основі показників потенційного випуску продукції та взаємодії ланок

технологічного ланцюга, що дозволяє оптимізувати витрати на утримання виробничих фондів підприємств-партнерів (с. 127-132);

3. Удосконалено методичний підхід до реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури на основі комплексу моделей, що дозволяє сформувати оптимальну структуру виробничих потужностей, забезпечити попит на продукт та уникнути витрат на утримування надмірних виробничих фондів (с. 106-113);

4. Удосконалено механізм реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури, який забезпечує ефективне функціонування корпоративної структури відповідно до встановленої мети й критеріїв ефективності (с. 133-139);

5. Набуло подальшого розвитку теоретичне відображення процесу реструктуризації виробничих потужностей як комплексу структурних змін у виробничій діяльності підприємств, що дозволяє обґрунтувати вибір найбільш дієвих методів та інструментів механізму реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури (с. 16-30);

6. Набула подальшого розвитку типологія джерел економічного зростання підприємств енергетичної галузі України, що дозволяє обґрунтувати доцільність реструктуризації виробничих потужностей та виокремити напрями формування дієвого механізму реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури (с.175-187);

7. Набуло подальшого розвитку організаційно-інформаційне забезпечення процесу реструктуризації виробничих потужностей на основі стандарту моделювання процесів, що дозволяє узгодити взаємодію підприємств-партнерів корпоративної структури при вирішенні питань управління реструктуризацією виробничих потужностей (с. 169-170).

Отримані автором результати та надані пропозиції за умови їх реалізації сприятимуть удосконаленню ефективного управління процесами реструктуризації підприємств енергетичної галузі.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.

Дисертацію виконано на достатньо високому науковому рівні, що характеризується чіткістю викладання та кваліфікованим поданням роботи з точки зору мови і наукового стилю викладання дослідження. Зміст автореферату відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертаційного дослідження. Новизна, яку відображено у дисертації, повністю відповідає роботі.

Оцінка публікацій. Основні результати, що отримані у дисертації, повністю викладені в опублікованих 11 наукових працях, з яких сім статей у наукових фахових виданнях (у тому числі одна стаття – у виданні, включеному до міжнародних наукометричних баз, одна публікація в іноземному періодичному виданні), чотири публікації у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 5,20 ум.-друк. арк., з них особисто автору належить 4,13 ум.-друк. арк. Обсяг друкованих праць та їх кількість відповідають вимогам ДАК України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Дискусійні положення та недоліки. Відзначаючи в цілому достатній рівень наукових здобутків дисертанта та обґрунтованість результатів дослідження, існують певні дискусійні моменти.

1. В класифікації типів інтегрованих корпоративних структур присутні, серед інших, стратегічні альянси (рис. 1.1), що є поширеним засобом скорочення трансакційних витрат серед інтеграційних структур у розвинених країнах Заходу. Робота значно виграла би через доповнення аналізом досвіду використання стратегічних альянсів вітчизняними корпораціями (с. 24-34).

2. Наведено класифікацію чинників виробничого процесу різних рівнів керованості мікро-, меза-, макро- та мегасередовища, проте, в дисертації відсутнє визначення введених термінів. Ствердження щодо керованих чинників макросередовища не є коректним, тому доцільно було би зазначити, які саме

чинники автор трактує як керовані та некеровані чинники на різних рівнях функціонування підприємства (с. 54-55).

3. Розглядаючи методичний підхід до прогнозування попиту на продукцію енергетичної компанії та розроблену модель залежності електроспоживання від факторних чинників впливу, слід зауважити, що регресійна модель прогнозування попиту на споживання електроенергії не враховує імовірнісний характер змін динаміки факторів моделі за роками періоду прогнозування, зокрема, показника валового внутрішнього продукту GDP (с. 104-113).

4. При визначенні майбутньої потужності підприємства енергопостачання не було зазначено та обґрунтовано вибір стратегії стосовно величини резервної виробничої потужності як різниці між потужністю та середнім імовірним попитом, зокрема, альтернатив не допускати недостачі потужності, орієнтуватися на середній прогноз або максимально використовувати потужність (с.125).

5. У розробці організаційного забезпечення механізму управління реструктуризацією виробничих потужностей корпорації було би доречно вказати, як здійснюється регламентація взаємодії персоналу різних структурних підрозділів та в чому перевага даного підходу (с.148-150).

6. Дискусійним видається ствердження автором щодо синергетичного ефекту як головної причини створення різних видів корпоративних структур, хоча далі в тексті наведено особливості та протиріччя природи синергізму (с.1 автореферату та с. 5 дисертації).

Загальна оцінка дисертаційного дослідження. Дисертація Левшової Юлії Олександрівни «Механізм реструктуризації виробничих потужностей корпоративної структури» є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке має теоретичне і практичне значення та характеризується науковою новизною. Результати дисертації розв'язують важливу проблему розробки дієвого механізму управління реструктуризацією виробничих підприємств галузі паливно-енергетичного комплексу України.

Отримані дисертантом основні теоретико-методичні положення і висновки чітко сформульовані. Проведене дослідження підтверджує належний рівень наукової зрілості та професійної підготовки здобувача.

Дисертація відповідає пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а дисертант Левшова Юлія Олександрівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту
Донбаської державної
машинобудівної академії**

З. С. Каїра

Підпис Каїри З. С. засвідчую.
Проректор з наукової роботи
і зовнішніх зв'язків ДДМА.
доктор технічних наук, професор

І. С. Алієв

*Відгук оформлено 19.05.2015
В.В. Времено секретар
СВР А 12.10.13*

В.Т. Савченко